

טס של נחושת מכפר נענה

ושוקעים ורובם נמצאים כבר במורד האופק מתחת למרכבת החמה. בחלק העליון של העיגול בולטות הפנימי המלאות והורודות, הנתונות על צואר מאורך ומלא, של הדמות הצעירה אשר לחמה. תלתלי זהב עונדים את ראשה העטור כליל אור, שממנו מפציעות שבע קרנים. שאר חלקי גופת הדמות וגם ידיה נסתרים על ידי המרכבה. חשוקים צבעוניים מתארים את המרכבה המחוברת לשני אופנים בעלי שש ידות, שמחוסר מקום ליד המרכבה עצמה מרוחקים הם ממנה עד לקצה העיגול. שני זוגות סוסים, שמכל אחד נראה רק ראשו המקושט סהרון על מצחו ורגליו הקדמיות, רתומים למרכבה הטסה בחלל הרקיע. בציור שהיה לפני האומנים, היתה ודאי דמות החמה נוהגת בסוסים ומצליפה בשוטה עליהם, כפי שמוכיחות המושכות הקשורות בראשי הסוסים הפזונות אליה וחלק השוט שמעל לזוג הסוסים השמאלי המנפנף מעליהם. מחוסר מקום לגוף הדמות וידיה, אי-אפשר היה, כנראה, לאומנים להשלים את כל חלקי הציור שהיה לפני עיניהם.

אופן הציור בכלל הוא פרימיטיבי. הציורים הם בשטח אחד ומחוסרי הצללה. רשמי הפנים של דמות החמה, למשל, נמסרים רק על ידי קוים בודדים בלי כל העמקה והבלטה. מלבד זאת אין כל התאמה פרספקטיבית בין ציורי החלקים השונים של הקומפוזיציה. ואולם למרות כל המגרעות האמנותיות, שמנינו בה, מתקבל רושם נעים מהקומפוזיציה הדיקורטיבית הזאת על צבעיה ותרבות חלקיה.

המקומות האלה שנתקלקלו על-ידי אבני הבנין שנפלו עליהם, מצאנו בנקודות אחדות חלקים קטנים של הרצפה הרוסים על-ידי שרשי צמח, שחדרו מפני הקרקע והביעו להם דרך בין האבנים הקטנות של הפסיפס. באילו נקודות אפשר היה להכיר גם תיקונים עתיקים, שבעיקר נתמלאו מקומות השבר במלט. רק ציור מזל „גדי” תוקן אז באבני פסיפס, אך באופן גרוע. הרוסה ביותר היתה רצפת החצר, שכבת המלט ששמשה מצע לפסיפס היתה רופפה שם מלכתחילה ובהיותה גלויה לשמש ולגשמים נתרועעה עוד, כנראה, בזמן העתיק.

ציורי הרצפה שבספינה המרכזית נחלקים לשלש טבלאות: טבלא א' - תשמישי קודש, טבלא ב' - גלגל המזלות וטבלא ג' - עקדת יצחק. שלש הטבלאות כלואות מארבעת הצדדים במסגרת של שריג גפן אורבועים וביניהם ציורים שונים של חיות, עופות, פירות וכו'.

מסגרת מרובעת, מורכבת קוים צהובים וכהים, כולאה בתוכה את הגלגל המכיל שני עיגולים קונצנטריים, המוקפים תשליבים. בתוך העיגול הפנימי (1,20 מ' קטרו) מופיעה דמות החמה הרוכבת על מרכבה רתומה לארבעה סוסים דוהרים. הציור מראה את הרגע החשוב ביותר במסלול החמה, והוא הנץ החמה מתוך אפלת הלילה. השמים הכהים עודם זורעים כוכבים, בין הכוכבים הממלאים פה ושם את החלל נראה גם מגל הירח. אולם הכוכבים הולכים

גלגל
המזלות